

Meninger

TLF. 74 12 12 00 | REDAKSJONEN@T-A.NO

● Gjenreisningsbyen.

Hvem er best på å forstå Stei

KRONIKK

ERLING OKKENHAUG

Allgrønn www.stedskraft.no

De fleste norske byer og tettsteder er truet av byggeprosjekter som ikke er tilstrekkelig gjennomarbeidet i helhetlige planer.

Steinkjers gamle sentrum er kanskje landets best bevarte gjenreisningsby. Fra at byen ble betraktet som stygg og nostalgien dreide seg om «byen med tårn og spir» som forsvant i april 1940, har holdningene skiftet. Nasjonalt har gjenreisningsbyen fått status som NB! område og det er liten motstand mot å regulere til bevaring i de helt sentrale områdene.

Trusselen i Steinkjer har vært at området likevel dør ut i konkurranse med kjøpesentrene i utkanten av sentrum. Samtidig har hele byen vært engstelig for konsekvensene av sammen slåing av trøndelagsfylkene og flytting av offentlige arbeidsplasser.

Det har skapt hastverk med en del prosjekter for å skaffe ny aktivitet til byen, det kan det gå riktig galt. Prosjektene er lansert i regi av en allianse mellom utbyggere og folkevalgte som ligner på det som skjer i andre byer, hvor det lenge før noen berørte aner noe om det, er lagt tunge føringer. Den store enigheten om problembeskrivelsen gjør det vanskelig å reise motstand mot planene, eller gi rom for alternative løsninger før det allerede er for sent. Det som er ille, fra et demokratisk ståsted, er at det egentlig ikke er noe galt i dette; den som ønsker å bygge og etablere virksomheter må selvsagt få lov til å planlegge dette så lenge og grundig de vil uten noe offentlig innsyn.

Men når prosjektene lanseres, har planleggere og utbyggere et umåtelig stort forsprang; de har

også investert store penger i en forventning om å få realisert sine drømmer. Eventuelle kritiske krefter befinner seg straks i en situasjon hvor de må improvisere og hele tiden komme halssende etter ... hele veien frem til vedtak. Dette gjør at eventuelle motkrefter må operasjonalisere sine synspunkter; deres uenighet må via protester, motforslag og innsigelser eie en viss styrke. Skal demokratiet ha mulighet til eventuelt å korrigere eller avvise et prosjekt, må vi ha en åpen og fri debatt om byutvikling.

Har man i det hele tatt spurt: «Hva trenger Steinkjer?» og «Hva tåler Steinkjer?»

Har man i Steinkjer involvert lokalsamfunnet på et tidlig tidspunkt i prosessen med å skape en by som kan utvikle en fortsatt tilhørighet og en kultivert atmosfære? Har man fanget opp folks behov, ønsker og forhåpninger? Har man hatt et lokalt engasjement som styrker en engasjert, allsidig tilnærming til planleggingen, som har fremmet tilhørighet til Steinkjer og lokal stolthet? Har man hatt en lokal deltagelse kunne hindret en uønsket, hastverkspreget og fragmentert planlegging med pinlige og ubehagelige omgivelser som resultat?

Som historisk by har Steinkjer klare, lesbare trekk, og fordi om den ble regulert av BSR, Brente Steders Regulering, ligner den ikke helt på andre gjenreisningsbyer. Det er derfor ikke mulig å utarbeide planverk for Steinkjer etter en noenlunde samme systematikk. Etter hvert som man beveger seg ned i Steinkjers helt nære egenart, så trengs det presis, lokal kunnskap som bare de som bor der har.

De tydelige aksene i planen med Ofteåsen og Branntårnet som fonter i Kongens gate, forholdet til elva, fjorden og møtet mellom sentrum og hagebyen var bærende elementer i BSR-plenen. Kontakten med sjøen er

HØYBLOKK TIL BESVÆR: Kronikøren stiller spørsmålet: Tåler Steinkjer en 12 etasjers høyblokk midt i den historiske gjenreisningsbyen, ble denne tegningen av en åtte etasjers bygning på O2-tomta presentert. Nå kan det bli åpnet for å reise et

tapt for det gamle sentrum, men hvordan gjenvinnes den i planene for de utfylte områdene.

Engstelsen for at alliansen mellom stadig omskiftelige kommunestyre, utbyggingsinteresser og ulike aktører, hele tiden og pres-

ser imot gjeldende planforutsetninger og reguleringsbestemmelser, gjelder kanskje særlig i de utfylte områdene. Fra å være industriområder med strandpromenader rundt, privatiserer nye boligblokker ved sjøen både strandkantene og utsikten.

Selv ikke regulering til hensynsone med formål bevaring, avskrekker. Mange steder omregulerer man så lynraskt at velgerne ofte ikke vet når de skal engasjere seg: Klar – ferdig ... FOR SENT! Og får man avslag i én kommunevalgperiode, er

SYKKELSTRATEGI

Få syklisterne ut av grøfta

Sykelstrategien «Ut å trø – så slæpp vi kø» for Steinkjer kommune ble vedtatt i kommunestyret. Strategiens mål er å få flere i Steinkjer til å sykle, både for miljøet og folkehelsen. Selv om dette er bra i seg selv, kunne strategien godt ha vært mer ambisiøs.

De siste årene har Steinkjer stadfestet seg som Trøndelags grå hovedstad. De fleste kjører bil, ungdommer kan ikke vente til de blir 18 år, og kan kjøre bil selv. Så foreldre slipper foreldrene å kjøre dem. Steinkjer er avhengige av bil. Bilkøene blir lengre og lengre hver uke. Få i Steinkjer bruker sykkel eller tar Buster-bussen til jobb eller skole. Ifølge kommunen bruker kun 2,5 prosent av befolkningen sykkelen som fremkomstmiddel relativt ofte. Dette er dårlig både for folkehelsen og miljøet.

Først og fremst vil jeg gi lokalpolitikkerne et klapp på skuldra for å endelig gjøre for å gjøre noe for fremtiden. De siste årene har kommunen gjort noen tiltak for gjøre det lettere å sykle, gjennom midler fra Statens vegvesen, dessverre har det ikke ført til at flere velger sykkel. Skal Steinkjer bli en sykkelby, må strukturelle endringer skje.

Som det er i dag er Steinkjer en uhyggelig by å sykle i og til. Sykkelfeltene som de siste årene har blitt laget i sentrum er grøftekanter.

Dette gjør at nesten ingen syklist bruker dem, og de bare blir brukt av mopedder som sniker i morgenrushet for å rekke skolen. De pengene som er blitt brukt på maling er bortkastet, siden malingen ikke tåler steinkjerværet.

Det må bli enklere for barn og unge å sykle. Noe av det jeg husker best fra barneskolen er da vi i 4. klasse fikk lov til å sykle til skolen. Da jeg begynte på ungdomsskolen var det ikke lengre et realistisk valg å sykle. Ifølge kommunen er det få

barn som sykler til skolen. Dette er noe av det første som burde blitt gjort noe med. Ikke bare til skolen, men også inn til sentrum. Å legge til rette for sykkel eller bygge sykkelveier fra bygdene til sentrum er som å bygge bro til en øde øy.

Steinkjer kommune trør med denne sykkelstrategien i riktig retning, men man trenger flere konkrete tiltak for å få syklisterne ut av grøfta.

JONAS SKJEMSTAD RØNNING

Natur og Ungdom

nkjers sjel?

reinsningsbyen? I forbindelse med en eventuell flytting av Fylkets Hus inn til nybygg på 12 etasjer. TEGNING: HUS ARKITEKTER

prosjektgjørerne ofte tilbake med identiske eller lignende prosjekter i neste. Det er aldri fred å få. Og det er mange som prøver seg.

Noen mener at vår tids arkitektur skal vise bygninger som enestående objekter uten hensyn til omgivelser

og lokale sammenhenger. I våre historiske byer blir det svært krevende å tilføre kvaliteter med slike holdninger.

Tåler Steinkjer en 12 etasjers høyblokk midt i den historiske gjenreisingsbyen?

TRIDENT JUNCTURE

Ukritisk skamros av en krigsøvelse

Elin Agdestein (EA), Høyre, er tilknyttet Forsvarets høgskole. Hun skryter den 17.09. uhemmet av NATOs krigsøvelse – Trident Juncture. Fienden er et «uforutsigbart» og «aggressivt» Russland. Et mantra som repeteres av apologetene til USA og NATO for å skape et fiendebilde av vårt naboland. EA er i alle fall meget forutsigbar med sitt virkelighetsbilde som er en transsynt oppfatning av Russland. Dette bildet er forankret i Trumps storhetsideer om USA som verdenspoliti og våre medias beskrivelse av Russland som trussel mot Norge. Da vi ikke visste bedre bombet vi Libya på bakgrunn av USAs propaganda mot Gaddafi og medias grunne tabloidvirksomhet. Vi undres over at en politiker på en høyskole ikke viser evne til å problematisere den enorme opprustningen Norge bidrar med og mot en ny kald krig. Det ikke noe uforutsigbart at Russland dessverre rustet opp i kjølvannet av NATO. Under den kalde krigen fikk vi en rustningsspiral som satte verdensfreden i fare.

Det er den uforutsigbare og aggressive presidenten i USA som skaper usikkerhet og uro i verdenssamfunnet. Det ser ut til å bekymre EA lite. USA bryter Klimaavtalen i Paris, vil droppe atomavtalen med Iran, instruerer regjeringen om å stemme mot FN-resolusjonen mot atomvåpen, og kriger mot fattige nasjoner som Afghanistan, Irak og Libya. EA har ikke 1- en – kritisk bemerkning til denne NATO-politikken men er blendet av amerikansk selvforherligelse og militærmakt. USA omringer Russland med nye militærbaser. Bare i Europa 350. Motivet bak USAs raske opprustningsspiral er penger, ikke sikkerhet. Russlands snau 12% av militærbudsjettet i forhold til NATO ser vi klart hvor overmakta ligger. Hva vil Russland vinne på en krig i Norge? Russland er største land i verden og trenger ikke norsk territorium. Det har verdens største energireserver og trenger ikke norske. Russland har ingen økonomisk evne til å bære en storskalakrig mot NATO. Regjeringen og opposisjonen (Ap, Sp)

stiller ingen spørsmål om rustningskappløpet. Vi gjør det og påstår at våpen aldri har sikret fred. Det er folkets motstand i verden og aksjoner som satte grenser for kapprustningen under den kalde krigen og for at krig ikke brøt ut. Det skal skje igjen. Flertallet i verden vil ha fred og avspenning; også i Norge.

ARNULF KOLSTAD
HARALD REPPESGAARD

LEVANGER-ØKONOMIEN

Mulige konsekvenser

Og så gikk det som det gikk. Det blir ikke noe nytt kulturhus i Levanger i denne omgangen, men debatten i seg selv avslørte på mange måter hvorfor økonomien er blitt som den er: Man vil så mye, men man vil slettes ikke snakke om det økonomiske fundamentet for alle de gode ønskene. Ser at Per Anker Johansen fremholder at Aps intensjon har vært «... å prioritere de midler som kommunen har til fellesskapets beste.»

Ingen tvil om at han her snakker helt sant, men det beklagelige faktum er likevel at en har bommet grovt på denne målsettingen, og det ut ifra manglende økonomisk bevissthet i mange og store saker. (Det er bare å skue til Stjørdal for å ane omfanget av denne skivebommen.)

Jeg sitter ikke slik til at jeg har full oversikt over kommunens økonomiske utfordringer, men konturene er da godt synlig for de fleste. Det er mye som tyder på at det nye helsehuset på Staup slettes ikke har løst utfordringene som følger av samhandlingsreformen, og da må en nødvendigvis stille spørsmål ved kvaliteten på de utredningene som lå til grunn for denne investeringen. Registerer at sentrale politikere i posisjonen mener at merforbruket i helse- og sosial skyldes manglende økonomisk styring fra rådmannen, men så enkelt er det neppe. Overskridelsene kan meget vel skyldes at budsjettet ikke tar høyde for de oppgavene en faktisk står overfor, og da kan det være at budsjettet må økes for denne sektoren. I et slikt bilde blir det neppe rom for også å øke skolebudsjettet, snarere tvert imot, og da er en fort tilbake til historien: I nødens stund kan en

nok en gang bli tvunget til å se på skolestrukturen, og da er det gjerne ungdomstrinnet på Ytterøya som må evalueres?

Et mulig scenario her er at kommunen vil følge sin velprøvde oppskrift fra tidligere: Først bygger man nytt/gjør store påkostninger på en skole, for deretter å legge den ned!

Og dersom en på toppen av alt dette skulle få en renteøkning av noe størrelse, avtegner det seg en situasjon hvor en må ta økonomien på alvor. Og da mener jeg virkelig alvor.

Men aldri så galt at det ikke er godt for noe, i en slik situasjon kan en ikke lengre tillate seg å si nei til gode og effektive løsninger på et ideologisk grunnlag.

Og for min del ser jeg da virkelig fram til den dagen at den politiske venstresiden bli tvunget til å ta et oppgjør med den fullstendige absurde ideen, at det er umoralsk å tjene penger på produksjon av velferdstjenester.

For Levanger kan det være en liten trøst i at Verdal langt på vei har tilsvarende problemer, begge står overfor mange år med sparekniv for å kunne gjenvinne økonomisk handlefrihet. Men det finnes en enkel snarvei til et økonomisk kvantesprang for begge kommunene: Sammenslåing! (Ferdig utredet, og vil gi store besparelser.)

Men finnes det noen nå som orker å starte det løpet?

SIGVARD K. GILSTAD
Levanger

MILITÆRØVELSE

Norge og Trident juncture

Statsministeren og regjeringen lar NATO/USA øve seg i Norge på å drepe og ødelegge på storpolitisk måte. Hvorfor, spør vi. Og navnet på djevleskapen er på amerikansk. Men nordmenn snakker norsk, statsminister. Derfor må du oversette til norsk hva denne makabre øvelsen heter! Og nærmere orientering om hva øvelsen skal tjene til og hva den medfører av vansker for oss sivilistene i øvelsesområdet, venter vi fremdeles på. Hvem er fienden som er så truende og ond at slikt skal være nødvendig?

OTTAR MORK